

The purpose of this apparatus is to show all variation within **Family 35**, as identified by a complete collation of the following thirty-eight representative MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 959, 986, 1072, 1075, 1100, 1248, 1249, 1250, 1503, 1548, 1637, 1725, 1732, 1761, 1768, 1855, 1864, 1865, 1876, 1892, 1897, 2080, 2466, 2554, 2587 and 2723. The first reading is that of the family and represents the vote of all the collated MSS (listed above) that are not identified as having a variant. 18, 35, 204, 394, 928, 1072, 1075, 1249, 1503, 1637, 1768, 1864, 1865, 2554 and 2723 have no variants.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β¹

[Opening Considerations]

[Greeting]

1.1 Παυλος και Σιλουανος και Τιμοθεος τη εκκλησια Θεσσαλονικεων² εν Θεω³ Πατρι ἡμων και Κυριω Ιησου Χριστω: 2 Χαρις ὑμιν και ειρηνη απο Θεου⁴ Πατρος ἡμων και Κυριου Ιησου Χριστου.

[Commendation and encouragement]

3 Ευχαριστην οφειλομεν τω Θεω παντοτε περι ὑμων, αδελφοι, καθως αξιον εστιν, οτι υπεραυξανει ἡ πιστις ὑμων, και πλεοναζει ἡ αγαπη ἑνος ἑκαστου παντων⁵ ὑμων εις αλληλους· 4 ὡστε ἡμας αυτους εν ὑμιν καυχασθαι εν ταις εκκλησιαις του Θεου, ὑπερ της ὑπομονης ὑμων και πιστεως εν πασιν τοις διωγμοις ὑμων, και ταις θλιψεσιν αἷς ανεχεσθε 5—ενδειγμα της δικαιας κρισεως του Θεου, εις το καταξιωθηναι ὑμας⁶ της βασιλειας του Θεου, ὑπερ ἧς και πασχετε· 6 ειπερ δικαιον παρα Θεω ανταποδουναι τοις θλιβουσιν ὑμας θλιψιν, 7 και ὑμιν τοις θλιβομενοις, ανεσιν (μεθ' ἡμων) εν τη αποκαλυψει του Κυριου Ιησου απ' ουρανου μετ' αγγελων δυναμειως αυτου εν πυρι φλογος, 8 διδουτος εκδικησιν τοις μη ειδοσιν⁷ Θεον και τοις μη ὑπακουουσιν τω ευαγγελιω του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου, 9 οἱτινες δικη τισουσιν: ολεθρον αιωνιον, απο προσωπου του Κυριου και απο της δοξης⁸ της ισχυος αυτου, 10 ὅταν ελθῃ ενδοξασθηναι εν τοις ἁγιοις αυτου, και θαυμασθηναι⁹ εν πασιν τοις πιστευσασιν (ὅτι επιστευθη το μαρτυριον ἡμων εφ' ὑμας)· εν τη ἡμερα εκεινη.

[A model prayer]

11 Εις ὃ και προσευχομεθα παντοτε¹⁰ περι ὑμων, ἵνα ὑμας αξιωση της κλησεως ὁ Θεος ἡμων και πληρωση πασαν ευδοκιαν αγαθωσυνης¹¹ και εργον¹² πιστεως εν δυναμει, 12 ὅπως ενδοξασθῃ το ονομα του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου εν ὑμιν, και ὑμεις εν αυτω, κατα την χαριν του Θεου ἡμων και Κυριου, Ιησου Χριστου.

[The Day of Christ]

2.1 Ερωτωμεν δε ὑμας, αδελφοι, ὑπερ της παρουσιας του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου και ἡμων επισυναγωγης επ' αυτον, 2 εις το μη ταχεως σαλευθηναι ὑμας απο του νοος μητε θροεισθαι, μητε δια πνευματος μητε δια λογου μητε δι' επιστολης ὡς δι' ἡμων, ὡς οτι ενεστηκεν ἡ ἡμερα του Χριστου.

[The man of sin]

3 Μη τις ὑμας εξαπατηση κατα μηδενα τροπον· οτι εαν μη ελθῃ ἡ αποστασια πρωτον και αποκαλυφθῇ ὁ ανθρωπος της ἀμαρτιας, ὁ υἱος της απωλειας, 4 ὁ αντικειμενος και

¹ Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©.

² Θεσσαλονικεων || Θεσσαλονικαιων 1548

³ Θεω || 1 και 1248

⁴ απο Θεου || 1212 1248 (repeats)

⁵ παντων || --- 986

⁶ υμας || ημας 959

⁷ ειδοσιν || 1 τον [30%] 2080

⁸ της δοξης || προσωπου 1892

⁹ θαυμασθηναι || ονομασθηναι 1892

¹⁰ παντοτε || --- 1897

¹¹ αγαθωσυνης || αγαθοσυνης [30%] 1250,1876

¹² εργον || εργων 1855

2 Thessalonians

ὑπεραιρομενος ἐπι παντα λεγομενον θεον ἢ σεβασμα, ὥστε αὐτον εἰς τον ναον του Θεου ὡς Θεον καθισαι, αποδεικνυντα ἑαυτον ὅτι ἐστιν Θεος. 5 (Οὐ μνημονευετε ὅτι ἐτι ὦν προς ὑμας ταυτα ἐλεγον¹ ὑμιν?)

[The Restrainer]

6 Καὶ νυν το κατεχον οἰδατε, εἰς το αποκαλυφθηναι αὐτον ἐν τῷ ἑαυτου² καιρω. 7 Το γαρ μυστηριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ανομιας· μονον ὁ κατεχων ἀρτι ἕως ἐκ μεσου γενηται. 8 Καὶ τότε αποκαλυφθησεται ὁ ανομος, ὃν ὁ Κυριος³ ἀναλωσει τῷ πνευματι του στοματος αὐτου καὶ καταργησει τὴ ἐπιφανεια τῆς παρουσιας αὐτου· 9 οὐ ἐστιν ἡ παρουσια κατ' ἐνεργειαν του Σατανα ἐν παση⁴ δυναμει καὶ σημειοις καὶ τερασι ψευδους, 10 καὶ ἐν⁵ παση⁶ ἀπατη⁷ τῆς ἀδικιας ἐν τοις απολλυμενοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγαπὴν τῆς ἀληθειας οὐκ ἐδέξαντο εἰς το σωθηναι αὐτους.

[Believing 'the lie']

11 Καὶ, δια τουτο πεμψει αὐτοις⁸ ὁ Θεος ἐνεργειαν πλανῆς εἰς το πιστευσαι αὐτους τῷ ψευδει, 12 ἵνα κριθωσιν παντες οἱ μὴ πιστευσαντες τὴ ἀληθεια ἀλλ' εὐδοκησαντες ἐν⁹ τῇ ἀδικια.

[To be Saved is Different]

2.13 Ἐμεῖς δὲ οφειλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ παντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημενοὶ ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἴλετο ὑμας ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηριαν, ἐν ἁγιασμῷ πνευματος καὶ πιστεὶ ἀληθειας, 14 εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμας δια του ευαγγελιου ἡμῶν,¹⁰ εἰς περιποιησιν δόξης του Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστου.

15 Ἀρα οὖν, ἀδελφοὶ, στηκετε καὶ¹¹ κρατεῖτε τὰς παραδοσεις ἃς ἐδίδαχθητε, εἴτε δια λογου εἴτε δι' ἐπιστολης ἡμῶν.

[Another model prayer]

16 Αὐτος δὲ ὁ Κυριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστος, καὶ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπησας ἡμας καὶ δους παρακλησιν αἰωνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθην, ἐν χαριτι,¹² 17 παρακαλεσαι ὑμῶν τὰς καρδιας καὶ στηριξαὶ ὑμας ἐν παντι λογω καὶ ἐργῷ ἀγαθῷ.

[A request for prayer]

3.1 Το λοιπον προσευχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λογος του Κυρίου τρεχη καὶ δοξαζῆται, καθως καὶ προς ὑμας, 2 καὶ ἵνα ἴρυσθῶμεν ἀπο των ἀτοπων καὶ ποιηρων ἀνθρωπων· οὐ γαρ παντων ἡ πίστις.

3 Πιστος δὲ ἐστιν ὁ Κυριος, ὃς στηριξει ὑμας καὶ φυλαξει ἀπο του ποιηρου.

4 Πεποιθαμεν δὲ ἐν Κυριῷ ἐφ' ὑμας, ὅτι ἃ παραγγελλομεν ὑμῖν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιησετε.¹³

5 Ὁ δὲ Κυριος κατευθυναι ὑμῶν τὰς καρδιας εἰς τὴν ἀγαπὴν του Θεου καὶ εἰς τὴν ὑπομονην του Χριστου.

[Instructions]

[Don't be irresponsible or lazy]

¹ ἐλεγον || ἐλεγομεν 959

² εαυτου || αυτου [20%] 757,959

³ κυριος || 1 ιησους (13.4%) 1100,1768

⁴ παση || πασει 1761

⁵ εν || --- 959

⁶ παση || πασης 1897 (apparently)

⁷ απατη || απατει 328

⁸ αυτοις || αυτους 444

⁹ εν || --- [10%] 201

¹⁰ ημων || υμων 444

¹¹ και || --- 1250,1876

¹² και ἐλπίδα ἀγαθην ἐν χαριτι || --- 1250

¹³ και ποιησετε || 1 ποιησεται 959 || --- 1248 (homoioteleuton)

2 Thessalonians

3.6 Παραγγελλομεν δε υμιν, αδελφοι, εν ονοματι του Κυριου ημων Ιησου Χριστου, στελλεσθαι υμας¹ απο παντος αδελφου ατακτως περιπατουντος και μη κατα την² παραδοσιν ην παρελαβον παρ' ημων. 7 Αυτοι γαρ οιδατε πως δει μιμεισθαι ημας,³ οτι ουκ ητακτησαμεν⁴ εν υμιν· 8 ουδε δωρεαν αρτον εφαγομεν⁵ παρα τινος· αλλ' εν κοπω και μοχθω, νυκτα και ημεραν, εργαζομενοι προς το μη επιβαρησαι τινα υμων· 9 ουχ οτι ουκ εχομεν εξουσιαν, αλλ' ινα εαυτους τυπον δωμεν υμιν εις το μιμεισθαι ημας. 10 Και γαρ, οτε ημεν προς υμας τουτο παρηγγελλομεν υμιν: οτι ει τις ου θελει εργαζεσθαι μηδε εσθιετω! 11 Ακουομεν⁶ γαρ τινας περιπατουντας⁷ εν υμιν ατακτως· μηδεν εργαζομενους, αλλα περιεργαζομενους.⁸ 12 Τοις δε τοιουτοις παραγγελλομεν και παρακαλουμεν δια του Κυριου ημων Ιησου Χριστου⁹ ινα μετα ησυχιας εργαζομενοι τον εαυτων¹⁰ αρτον εσθιωσιν.

[Isolate the disobedient]

13 Ύμεις δε, αδελφοι, μη εκκακησητε¹¹ καλοποιουντες.¹² 14 Ει δε τις ουχ υπακουει τω λογω ημων δια της επιστολης, τουτον σημειουσθε και μη συναμιγνυσθε¹³ αυτω, ινα εντραπη· 15 και μη ως εχθρον ηγεισθε, αλλα νουθετειτε ως αδελφον.

[Conclusion]

[Benediction]

3.16 Αυτος δε ο Κυριος της ειρηνης δωη υμιν την ειρηνην δια παντος εν παντι τροπω.¹⁴ Ο Κυριος μετα παντων υμων.

[Sign-off]

17 Ο ασπασμος τη εμη χειρι, Παυλου, ο εστιν σημειον εν παση επιστολη, ούτως γραφω. 18 Η χαρις του Κυριου ημων Ιησου Χριστου μετα παντων υμων. Αμην.^{15,16}

---

¹ υμας || --- 959

² την || --- 1897

³ ημας || υμας 604

⁴ ητακτησαμεν || ηκτακτησαμεν 1250

⁵ αρτον εφαγομεν || ~ 21 386

⁶ ακουομεν || ακουωμεν 1248

⁷ τινας περιπατουντας || ~ 21 2466

⁸ αλλα περιεργαζομενους 757^c || --- 757,1897 (obvious homoioteleuton)

⁹ χριστου || --- 1761

¹⁰ εαυτων || εαυτον 1725,1732

¹¹ εκκακησητε || εκκακησετε 1892 || εκακησετε 824

¹² καλοποιουντες || το καλον ποιουντες [2%] 201

¹³ συναμιγνυσθε || συναμιγνυσθε 959

¹⁴ δια παντος εν παντι τροπω || ~ 34512 2587

¹⁵ αμην || --- [2%] 328

¹⁶ The Greek font used is Bwgrkl and may be downloaded free from <http://www.bibleworks.com>.